

Sygn. akt IV CSK 159/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa K. S. M. i P. S.
przeciwko "N." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 września 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt VII Ga [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana „N.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 22 listopada 2013 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 4 czerwca 2013 r., którym uwzględniono powództwo w całości oraz orzeczono o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających jego realizację. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest

ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że w sprawie występują istotne zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia, czy zastrzeżenie świadczenia pieniężnego - określonego jako odprawa w umowie o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu - któremu nie towarzyszy świadczenie wzajemne drugiej strony, narusza naturę (właściwość) stosunku prawnego i skutkuje nieważnością takiej umowy w całości bądź w części dotyczącej zastrzeżenia umownego przewidującego świadczenie określone jako odprawa.

W ocenie Sądu Najwyższego powyższe przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanej do rozpoznania. Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc takiego, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Zagadnienie sformułowane przez skarżącą nie zostało umotywowane, zatem w sposób oczywisty nie spełnia przedstawionych wymagań.

Cechą umowy wzajemnej jest to, że zgodnie z jej treścią każda ze stron jest zobowiązana do świadczenia wobec drugiej odpowiednika tego, co sama otrzymuje

(art. 487 § 2 k.c.). Dla uznawania świadczenia za równoważne decydująca jest przy tym nie ich rzeczywista wartość, a subiektywna ocena kontrahentów. Ekwiwalentność w zasadzie odnosi się do świadczeń ściśle równoważnych, w wypadku umów o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu, odpowiednio do wykonania określonej usługi i wynagrodzenia. Nie dotyczy ona zastrzeżenia świadczeń dodatkowych takich jak tzw. odprawa na wypadek rozwiązania umowy. Już z jej istoty i celu wynika bowiem brak świadczenia wzajemnego. To, że w kodeksie nie ma szczegółowej regulacji odnoszącej się do takiego świadczenia przemawia za wolą ustawodawcy dopuszczenia szerokiego zakresu swobody kontraktowej, która umożliwi ukształtowanie umowy w sposób odpowiadający celowi gospodarczemu i indywidualnym interesom stron. Zważyć ponadto należy, że zbliżone zagadnienie było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 23 maja 2013 r., IV CSK 658/12, nie publ. stwierdził, że z wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów wynika przyzwolenie na faktyczną nierówność stron umowy. Nieekwiwalentność sytuacji prawnej stron umowy nie wymaga więc co do zasady istnienia okoliczności, które by ją usprawiedliwiały, skoro stanowi ona wyraz woli stron. Obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy zasługiwać będzie na negatywną ocenę moralną, a w konsekwencji uzasadniać uznanie umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego jedynie w sytuacji, gdy do takiego ukształtowania stosunków umownych, który jest dla niej w sposób widoczny krzywdzący, doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem, wykorzystaniu przez drugą stronę swojej silniejszej pozycji. Na takie okoliczności zaś powołana przyczyna kasacyjna nie wskazuje.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[aw]